

Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.037/2005/6.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a The Scotch Whisky Association (Nagy-Britannia) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében, amelybe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében az EURODRINKS Kft. (Budapest) beavatkozott, a Fővárosi Bíróság 2004. évi december hó 9. napján kelt 7.K.30.476/2004/12. számú ítélet ellen a felperes által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2005. évi október hó 12. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás módosításával - helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek és a beavatkozónak külön-külön 20.000 (azaz húszezer) - 20.000 (azaz húszezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékhivatal külön felhívására 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Az irányadó tényállás szerint az alperesi beavatkozó szeszesitalok gyártásával és forgalmazásával foglalkozik.

Termékei közül a King William Finest Blended Whisky (a továbbiakban: King), Lord Grenville Finest Blended Whisky (a továbbiakban: Lord), és Lord'S Prémium Blended

Whisky (a továbbiakban: Lord'S) üvegének hasi címkéjén a szövegezés angol nyelvű volt, a hátoldali címke tartalmazta magyar nyelven a gyártó cég megnevezését és az áru főbb jellemzőit.

A felperes skóciai székhelyű, cégnyilvántartásba bejegyzett korlátozott felelősségű társaság, alapító okirata szerint alapításának célja a skót whisky és forgalmazása érdekeinek védelme a világ minden területén.

A felperes bejelentését követően az alperes versenyfelügyeleti eljárást indított az alperesi beavatkozóval szemben annak vizsgálatára, hogy az általa forgalmazott. King, Lord és Lord' S Whisky italok címkéinek feliratai és grafikai elemei sértik-e a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (a továbbiakban: Tptv.) a fogyasztók megtévesztését tiltó 8.§-ának /2/ bekezdését.

Az eljárás eredményeként az alperes a 2004. január 6. napján kelt Vj-133/2003/20. számú határozatában megállapította, hogy az alperesi beavatkozó az általa gyártott Lord, Lord' S, valamint 2003. április 22-ig a King Whisky elnevezésű termékeket a fogyasztók megtévesztésére alkalmas hasi címkével forgalmazta, amely miatt a Lord és a Lord'S Whisky-nek a jogsértő hasi címkékkal történő forgalomba hozatalát megtiltotta.

Indokolása szerint az egyes árukon alkalmazott címkék összképét (az elnevezés, a feliratok és ábrák együttese) vizsgálta a Tptv. 8.§-a alapján. A vizsgálat tárgyát képező három ital az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvényhez kapcsolódó 2002. július 1-től hatályos magyar élelmiszer könyv 1-3-1576/89. számú előírása 1.§-ának 4/b) pontja alapján nem minősül whiskynek. A 10.§ azonban meghatározott minőségű jellemzőkkel bíró áruk esetén (amely minőségi jellemzőknek az alperesi beavatkozó termékei megfelelnek) kifejezett felhatalmazást adott a whisky elnevezésre, a 2002. december 31-ig gyártott árukra nézve. A vizsgált időszakban az alperesi beavatkozó kizárólag 2002. december 31-e előtt gyártott Lord és Lord'S termékeket hozott forgalomba (a valótlan whisky elnevezéssel jogszabályi felhatalmazás alapján), a King Whisky esetében a 2002. december 31-e előtt gyártott készletek kimerülését követően 2003. április 22-től új címkét alkalmazott, amelyen a whisky elnevezést a szeszes ital váltotta fel.

Az alperes álláspontja szerint az alperesi beavatkozó által gyártott és forgalmazott mindhárom termék hasi címkéjén a whisky elnevezés mellett alkalmazott kizárólag angol nyelvű feliratok, továbbá a külföldön honos vállalkozásra utaló Eurodrinks Ltd. megjelölés együttesen azt a hamis látszatot keltették, hogy az adott áruk külföldiek, de legalábbis azokkal azonos minőségűek. Nem önmagában az angol kifejezések használata, hanem azoknak a whisky árumegjelöléssel együttes feltüntetése alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére, mindenekelőtt abból adódóan, hogy a whisky szokásosan az angol nyelvterülethez kötődő termék. Miután a termék nagyméretű, a fogyasztóknak először szembe tűnő hasi címkéjén kizárólag az angol nyelvű feliratok voltak találhatóak, a megtévesztésre való alkalmasságot csak enyhíti, de nem szünteti meg az, hogy az áruk kisebb méretű hátoldali címkéjén apró betűkkel szerepelt a termék összetétele és a gyártó vállalat magyar megnevezése.

Az alperes a Lord és a Lord'S Whisky esetében a jogsértőnek minősülő hasi címkék további alkalmazását megtiltotta. A King Whisky termék esetén erre nem volt szükség, mert álláspontja szerint a 2003. április 22-től alkalmazott címke nem ütközik a Tpv. rendelkezéseibe. A bíróság kiszabását mellőzte arra figyelemmel, hogy az alperesi beavatkozó a Lord és a Lord' S Whisky termékek esetében is elkészítette új címkéit, amelyek nem ütköznek a Tpv. rendelkezéseibe, a versenytársi termékek esetében is széles körben elterjedt az angol nyelvű feliratok használata, ami az alperesi beavatkozó magatartását ugyan nem teszi jogszerűvé, annak piaci hatását azonban mérsékli, továbbá a hátoldali címkék tartalmazzák a termékek megfelelő megítéléséhez szükséges információkat.

A felperes keresetében a határozat megváltoztatását kérte azzal, hogy a bíróság állapítsa meg, miszerint az alperesi beavatkozó által 2003. április 22-től forgalmazott King William Prémium elnevezésű áru is megtéveszti a fogyasztókat, tiltsa meg e termék forgalmazását is és szabjon ki az alperesi beavatkozóval szemben bírságot. Kifejtette, miszerint az alperesi beavatkozó a King Whisky ital címkéjét akként változtatta meg, hogy a whisky megjelölést felváltotta a „Prémium” felirattal, a termék megjelenésén, összehatásán azonban nem módosított. Az áru fogyasztókat megtévesztő jellege együttes hatásból adódik össze: a King William elnevezés, az Ltd. megjelölés, a prémium és a special quality feliratok, a címer használata, az előcímke szövegezése kizárólag angol nyelvű, és a feltüntetett 12-es szám. Mindezek együttesen azt sugallják, mintha a termék 12 éves, kiváló minőségű whisky lenne, miközben a termék gabonaszesz, aroma, színezék felhasználásával készült szeszital.

A felperes álláspontja szerint a Tpv. 69.§-ának /1/ bekezdése és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 327.§-ának /1/ bekezdése alapján a Tpv. szerinti bejelentők és a Pp: alapján perindításra jogosultak köre fedi egymást, ezért bejelentőként perindítási jogosultsággal rendelkeznek. Kereshetőségi jogát megalapozza továbbá az 1998. évi IX. törvénnyel kihirdetett TRIPS Egyezmény, amely a verseny és a szellemi tulajdon védelmét szolgálja.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartásával a kereset elutasítását kérte. Az alperesi beavatkozó is a kereset elutasítását indítványozta. Vitatták a felperes perindítási jogosultságát, kereshetőségi jogát.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Pp. 339.§-ának /1/ bekezdése alapján elutasította. Indokolása szerint először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperesnek van-e perindítási jogosultsága, illetve kereshetőségi joga. Megállapította, hogy a felperesnek van perlési jogosultsága, mivel az alperesi hatóság bejelentőként elismerte.

Kifejtette továbbá, hogy a felperesi érdekvédelmi szervezetnek kereshetőségi joga, azaz nyilvánvaló és közvetlen érdeke akkor állna fenn bármely határozat kapcsán, ha az ránézve jogot vagy kötelezettséget állapítana meg, illetve ha maga a törvény kifejezetten felhatalmazást adna arra, hogy az érdekvédelmi egyesület ügyfélként részt vehessen az eljárásban. A TRIPS Egyezményt kihirdető 1998. évi IX. törvény a szellemi tulajdonjogok érvényesítését szolgáló polgári bírósági eljárásokban engedi meg a jogtulajdonosok, illetve ilyen jogok érvényesítésére felhatalmazott egyesületek, társadalmi szervezetek fellépését. Az alperes eljárása és a jelen bírósági eljárás nem a szellemi tulajdonból eredő jogok védelmét, hanem a verseny tisztaságát és a fogyasztói döntés szabadságát szolgálja. Továbbá a jogtulajdonos alatt értendő ilyen jogok érvényesítésére feljogosított szervezetek alatt kizárólag az olyan szervezetek értendők, amelyeknek a szellemi tulajdonból eredő jogot a jogtulajdonos, vagy e jogot a törvény (az adott szervezetre) átruházta, ez pedig a felperes esetében nem teljesült. Mindebből az következik, hogy a tévesen bejelentőként elismert felperesnek nincs kereshetőségi joga a perben.

A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával kereseti kérelme teljesítését kérte. Álláspontja szerint perindítási jogosultságát a Tpv. 69.§-ának /1/ bekezdésében foglalt

bejelentői státusz megalapozza, míg másfelől keresetösségi jogát az Alkotmány 57.§-ának /5/ bekezdése, a TRIPS Egyezmény 2. cikkének 1. pontja is megalapozza, amely a Párizsi Konvenció 1-12. cikkeire hivatkozik. Kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla érdemben bírálja el kereseti kérelmét, amelyet változatlan tartalommal fenntartott.

Az alperes és az alperesi beavatkozó az ítélet helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Az Alkotmány 57.§-ának /5/ bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban a törvényekben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírói, államigazgatási vagy más hatósági döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmány idézett rendelkezése a jogsérelmet eredményező bírói, államigazgatási és más hatósági döntések ellen biztosít jogorvoslatot. Az a szabály, hogy a jogorvoslattal a „törvényekben meghatározottak szerint” lehet élni, arra utal, hogy a jogorvoslatot a vonatkozó jogszabályok rendezik.

A Tpv. 52.§-ának első fordulata akként rendelkezik, hogy e törvény alkalmazásában ügyfél az, akivel szemben hivatalból indult meg az eljárás. [A törvényhely második fordulata értelmében ügyfél a kérelmező (68.§), továbbá az, akire a kérelem vonatkozik. Kérelemre indul az eljárás a Tpv. 18.§-ának /1/ bekezdésében meghatározott megállapítás, a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak a tilalom alól való (egyedi) mentesítése, a vállalkozások összefonódásának engedélyezése, az áremelés előzetes bejelentése, végezetül időtartam meghosszabbítás esetén. A Tpv. 68.§-ában taxatív felsorolt kérelemre indítható eljárások közé a perben felülvizsgált ügy nem tartozik.]

A hivatalbóli eljárások vagy a vizsgáló észlelése, vagy bejelentés alapján indulnak. A Tpv. 69.§-ának /1/ bekezdése értelmében a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó, e törvénybe ütköző magatartás észlelése esetén a Gazdasági Versenyhivatalhoz címzett bejelentéssel élhet az, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti. A bejelentőt nem illetik meg az ügyfél jogai, és nem terhelik annak kötelességei. A bejelentés alapján a vizsgáló meghallgatást tart az érdekeltek közreműködésével, mely nem minősül vizsgálatnak, így a bejelentők nem ügyfelek. Mindezek folytán a perben felülvizsgált versenyügyben ügyfél az alperesi beavatkozó volt.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor ítélete 6. oldalán a második bekezdésben az állapította meg, hogy az alperes tévesen bejelentőként ismerte el a felperest. A bejelentői státusz ugyanis nem alperesi elismerésen, hanem a Tpvt. 69.§-ának /1/ bekezdése szerint a bejelentés cselekményen alapul. Az elsőfokú bíróság jogszabályhely megjelölése nélküli, indokolás és ok-okozati összefüggés feltárása nélküli megállapítása (ítélet 5. oldalának első bekezdése) arról, hogy a felperes perindítási jogosultságát az alperes bejelentőkémi elismerése alapozza meg téves, azt jogszabály nem támasztja alá, azzal a másodfokú bíróság nem ért egyet.

A közigazgatási bíráskodás kiterjesztéséről szóló 1991. évi XXVI. törvénnyel módosított az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 72.§-ának /1/ bekezdése, illetőleg a Pp. 327.§-ának /1/ bekezdése értelmében az államigazgatási hatósági (közigazgatási) ügy érdemében hozott határozat bírósági felülvizsgálatát az ügyfél, illetőleg a törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél kérheti, azaz perindításra az jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érinti. Az Áe. 3.§-ának /4/ bekezdése értelmében pedig ügyfél az a magánszemély, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amelynek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti. Az ügyfél jogai megilletik azt a szervet, amelynek feladatkörét az ügy érinti. A Legfelsőbb Bíróság EBH 2002. évi 717. számú elvi döntése rögzíti, hogy az Áe. 3.§-ának /4/ bekezdésben foglalt ügyféli jogálláshoz képest a Pp. 327.§-ának /1/ bekezdése eltérő feltételekkel biztosítja a perindítási jogosultságot, azt a felet is megilleti a keresetindítás joga, aki a közigazgatási eljárásban ügyfélként nem vett részt.

Mivel a Tpvt. 69. §-ának (1) bekezdése szerint a bejelentőt nem illetik meg az ügyfél jogai és nem terhelik annak kötelességei, továbbá a Tpvt. 52. §-a szerint sem ügyfél a versenyfelügyeleti eljárásban, és mert a Tpvt. 44. §-a szerint az Áe. 3. §-ának (4) bekezdése sem alkalmazható a versenyügyben, a felperes perindítási jogosultsága ügyféli minőségen nem alapulhat.

A bíróságnak minden esetben vizsgálnia kell a közigazgatási eljárásban ügyfélként részt nem vett fél perindítási jogosultságát, illetve azt, hogy a fél a keresetben megjelölt jogszabálysértés vonatkozásában kereshetőségi joggal rendelkezik-e. Azt, hogy a perindításra jogosult fél kereshetőségi joga mire terjed ki, a vonatkozó anyagi és eljárási szabályok

határozzák meg. A felperes az alperesi eljárásban ügyfélként nem vett részt, ezért a perben perindítási jogosultságát, továbbá kereshetőség (igényérvényesítési) jogát kellett elsődlegesen az elsőfokú bíróságnak tisztáznia.

A perindítási jogosultság a kereshetőségi jog feltétele, illetve azzal szorosan összefügg, szükséges hozzá, hogy a fél jogát, vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érintse. A Legfelsőbb Bíróság EBH 2003/911. számú elvi döntésében kimondta, hogy valakinek jogát vagy jogos érdekét az ügy akkor érinti, ha közvetlen érdekeltsége fűződik ahhoz, hogy az egyébként másra vonatkozó jogot és kötelezettséget a hatóság megállapítja-e és ha igen, milyen tartalommal. A Legfelsőbb Bíróság a BH 2001/201. számú eseti döntésében ismételten hangsúlyozta, hogy a felperes perlési jogosultsággal nem rendelkezik, ha az ügy a jogát, törvényes érdekét közvetlenül nem érinti.

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának KK. 32. számú állásfoglalása abban a kérdésben ad iránymutatást, hogy a kereshetőségi jog hiányában mikor lehet már a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítani, illetve mely esetekben kell arról ítélettel dönteni. Így ha a közigazgatási határozat felülvizsgálatát kérő felperes törvényes érdekeltsége hiányzik, és az már a keresetlevél alapján megállapítható, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül kell elutasítani, ha azonban a felperes igényérvényesítési jogosultsága, kereshetőségi joga vitás, ebben az esetben a bíróságnak ítélettel kell döntenie a kereseti kérelem tárgyában (a perben tárgyalást követően érdemben kellett döntenie az adott felperes kereshetőségi jogáról).

A felperesnek a jelen perben a három termékcímkére vonatkozó hatósági megállapítást, marasztalást és szankciót tartalmazó, keresettel támadott alperesi határozat kapcsán kellett volna kétséget kizáróan igazolnia közvetlen érdekeltségét. Nem az érdeksérelem állítása volt a felperes kötelezettsége, hanem a kijelentett érdeksérelem igazolása. Nem általánosságban, hanem konkrétan önmagára vonatkoztatva kellett volna az érdekséreelmet bizonyítania. A Fővárosi Ítéletábla megállapította, hogy a felperes e kötelezettségének - a bíróság felhívása ellenére - nem tett eleget.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Pp. 327.§-ának /1/ bekezdése alapján a felperes perindítási, kereshetőségi joga akkor állapítható meg, ha az üggyel összefüggésben a közvetlen és nyilvánvaló érintettsége, érdekeltsége kétségkívül fennáll. Mivel a perbeli

határozat a felperesre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, keresetőségi joga azon nem is alapulhat. A Legfelsőbb Bíróság EBH 2004/1100. számú elvi döntésében kimondta, hogy a versenytársi minőség önmagában a keresetőségi jogot megalapozó közvetlen jogos érdeknek nem minősíthető. A felperes az alapító okiratban foglalt célok ismertetésén túl adatokkal azt sem igazolta, hogy mint érdekvédelmi szövetség miként és mennyiben lenne versenytársa az alperesi beavatkozónak.

A felperesnek azt kellett volna igazolnia, hogy milyen közvetlen és nyilvánvaló érdekelttsége fűződik ahhoz, hogy az alperesi beavatkozóval szembeni határozatot a bíróság a King Whisky üvegén 2003. április 22-től alkalmazott címkére vonatkozóan változtassa meg. A másodfokú bíróság itt mutat rá arra, hogy a Pp. 339.§-ának /1/ bekezdése alapján közigazgatási perben a per tárgya a közigazgatási határozat felülvizsgálata, amelynek során a bíróság a határozat jogszabályoknak megfelelő voltáról dönt, rendelkezése a kereset elutasítása, avagy a határozat részbeni vagy teljes megváltoztatása, illetve hatályon kívül helyezése, ezért megállapításra irányuló kereset előterjesztésére közigazgatási perben lehetőség nincs (Pp.123.§), ilyen tartalmú kereset elbírálása polgári per tárgya lehet.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint sem a közérdek, sem a versenytársi minőség, gazdasági érdek - önmagában - a keresetőségi jogot nem alapozza meg. A Pp. 164.§-ának /1/ bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. A felperes semmivel nem bizonyította, hogy a vizsgált időszakban bármilyen kapcsolatban lett volna az alperesi beavatkozóval, illetve, hogy ok-okozati összefüggés alapján közvetlen és nyilvánvaló érdekelttsége fűződne a King Whisky üvegén 2003. április 22-től alkalmazott címke mikénti tartalmához.

A felperesi bejelentés alapján az alperes eljárta, a beavatkozói jogsértést (a bejelentésben foglaltak szerint) vizsgálta, megállapította, attól a beavatkozót eltiltotta. A bejelentői státusz a perindítási jogosultságot, keresetőségi jogot nem alapozza meg. A felperes semmivel nem igazolta, hogy a feltárt esetleges további jogsértés alperesi megállapításához, illetőleg a beavatkozó bírósággal való sújtásához milyen kétségkívül fennálló közvetlen és nyilvánvaló érdeke fűződik. Az alapító okirat szerinti célja, a skót whisky védelme bejelentésének elfogadásával, a versenyhatósági eljárással megvalósult, olyan többlet tényállást, érvet felhozni nem tudott, ami keresete érdemi vizsgálatát vonhatná maga után.

A felperes sem a perindítási jogosultságát, sem a keresetőségi jogát semmivel nem igazolta, csak állította, hogy e jogokkal rendelkezik, de az állítását nem bizonyította. Igazolt keresetőségi joga hiányában pedig az alperesi határozat érdemi felülvizsgálatára a bíróságnak nincs lehetősége. A felperes keresetének elutasítása helyes döntés volt tehát, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§-ának /2/ bekezdése alapján - az indokolás fenti megváltoztatásával - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján kötelezte a sikertelenül fellebbező felperest az alperes és az alperesi beavatkozó másodfokú költsége megfizetésére, továbbá a 6/1986.(VL26.)IM rendelet 13.§-ának /2/ bekezdésében foglaltak alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2005. évi október hó 12. napján